

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J., T., B., IČO: X.,** zast. **D., H., N.,** proti žalovanej: **A., a.s., S., D., S., IČO: X.,** zast. **J.,** advokátom, **N., H., o 14 758 477,50 Sk s prísl., o oslobodenie od poplatkovej povinnosti,** o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 21. februára 2008 č.k. 1 Cob/12/2008-818, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému trovy dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Humennom uznesením zo dňa 16. januára 2008 číslo konania 12 Cb/109/2006-782, priznal žalobcovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov vo výške 50%.

Z odôvodnenia vyplýva, že dňa 08. januára 2008, došlo na súd podanie žalobcu označené ako dovolanie proti rozsudku Okresného súdu v Humennom zo dňa 07. mája 2007 č.k. 12 Cb 109/2006-529 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. októbra 2007 č.k. 1 Cob 49/2007-626, spolu s ktorým žalobca požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku v dovolacom konaní z dôvodu, že ako podnikateľ mal v rokoch 2005, 2006, stratu. Poukázal i na to, že ako na fyzickú osobu, sa proti nemu vedie asi 10 exekučných konaní a voči právnickej osobe (v ktorej je spoločníkom a konateľom) **A., s.r.o.** sa vedú 2 exekučné konania. Ďalej z obsahu podania vyplýva,

že žalobca trpí nevyliciteľnou chorobou, následkom čoho má sťažené podmienky pri uplatnení sa po finančnej stránke.

Súd vec posudzoval podľa § 138 ods. 1 O.s.p. a dospel k názoru, že sú splnené podmienky pre oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok vo výške 50%.

Žalobca podal proti uzneseniu odvolanie a navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní v celom rozsahu. Poukázal na to, že oslobodenie náležite odôvodnil. Pre posúdenie dôvodnosti návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, sú rozhodujúce majetkové pomery účastníka, výška súdneho poplatku a povaha spoplatňovaného úkonu. Splnenie poplatkovej povinnosti nemožno od účastníka požadovať najmä v prípadoch, keď by vyžadovanie jej splnenia, ohrozilo jeho samotnú existenciu a predstavovalo by prekážku realizácie ústavného práva účastníka na súdnu ochranu. Zároveň v odvolaní namietal nezaujatosť sudcu prvostupňového súdu.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací vo veci konal podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a zistil, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v rozhodnutí vypořiadal so vznesenou námietkou zaujatosti sudcu prvostupňového súdu, pričom rozhodol tak, že konajúci sudca nie je vylúčený.

Z odôvodnenia rozhodnutia v časti týkajúcej sa žiadosti o oslobodenie od povinnosti zaplatiť dovolací súdny poplatok dovolateľom, vyplýva, že aj napriek určitej strohosti odôvodnenia preskúmaného uznesenia, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu o návrhu na priznanie oslobodenia od poplatkovej povinnosti, je správne. Zhodne konštatoval, že od posledného rozhodnutia súdov o tejto problematike uplynula nielenže veľmi krátka doba, ale ani nedošlo k žiadnej právne významnej zmene pomerov účastníka, ktorá by odôvodňovala priaznivejšie rozhodnutie pre žalobcu, čo netvrdí ani on sám. Podľa jeho tvrdenia disponoval s majetkom v hodnote 12 až 15 miliónov Sk, čo priznal i na výsluchu pred vyšetrovateľom OR PZ v Humennom. Aj keď sa na tento majetok vzťahujú exekučné konania, nebolo žalobcom preukázané, že by mu v súčasnosti už vlastníctvo k tomuto nehnuteľnému majetku nesvedčilo. Navyac rozsudkom Krajského

súdu v Prešove, ktorý žalobca dovolaním napáda, mu bola priznaná pohľadávka vo výške 3 381 826,20 Sk s prísl. Napriek tvrdenej neúspešnosti žalobcu v podnikaní, nemožno za existujúcich majetkových a príjmových pomerov žalobcu dôvodne tvrdiť, že sú splnené podmienky pre jeho úplné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Na tom nemení nič ani fakt, že podľa samotného žalobcu by malo ísť o súdny poplatok vo výške 682 600,-- Sk. V tejto súvislosti nie je bez právneho významu skutočnosť, že žalobca sa podaným dovolaním domáha priznania ďalších 11 376 651,30 Sk, pričom v doterajšom priebehu konania, napriek priznaniu skôr uvedenej pohľadávky voči žalovanému, nezaplatil ešte žiadne súdne poplatky.

Súd nevzal do úvahy ani argumentáciu žalobcu poukazujúcu na priznanie oslobodenia v iných veciach, v ktorých bol účastníkom konania. Taktiež súd vyslovil, že nie je možné pri podávaní návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, argumentovať zdravotným stavom žiadateľa, pokiaľ sa tento výrazným spôsobom nepodieľa na životných nákladoch žiadateľa, pričom právne významná by bola len taká výška nákladov, ktorej vynaloženie by bolo ohrozené zaplatením súdneho poplatku. Žalobca však nič takého nepreukázal, preto súd napadnuté uznesenie podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Žalobca podal proti uzneseniu odvolacieho súdu v zákonnej lehote dovolanie podaním zo dňa 28. marca 2008 podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

V dovolaní poukázal na podstatu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v zmysle ktorého reálne uplatnenie práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, preto aj pri výklade a aplikácii ustanovení O.s.p. musí všeobecný súd prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Legálnym prostriedkom na zabezpečenie rovnováhy uvedených záujmov, je zákonná možnosť priznať účastníkovi súdneho konania na návrh celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O.s.p.), ak to jeho pomery odôvodňujú, a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva. Poukázal na to, že preukázateľne vyargumentoval a doložil všetky rozhodujúce skutočnosti – dôkazy podľa § 138 ods. 1 O.s.p., a to pomery účastníka (spoločensko-ekonomicko-zdravotné podmienky v ktorých žije, jeho zárobkové, majetkové možnosti, počet osôb, ktoré je podľa zákona povinný vyživovať, jeho oprávnené potreby –

bývanie strava, uspokojovanie bežných kultúrnych a iných potrieb) a že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, čo vyplýva z právoplatného rozsudku Krajského súdu v Prešove 1 Cob 49/2007-626, ktorým súd pripustil dovolanie podľa § 238 ods. 3 O.s.p.). Poukázal na to, že súdu predložil dôkazy na preukázanie opodstatnenosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Ďalej uviedol, že sám prehlásil, že disponoval nehnuteľným majetkom v hodnote cca 12 – 15 miliónov Sk, na základe čoho súd odňal dovolateľovi 50% oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v prvostupňovom konaní vo veciach 12 Cb 109/2006, 12 Cb 113/2006 a uznesenia odvolací súd potvrdil.

K dovolaciemu súdному poplatku vo výške 500 000,-- Sk uviedol, že ak ho nezaplatí v správnej výške, nemôže súd vo veci konať. Dovolateľ nemá možnosť tento súdny poplatok zaplatiť. Zastáva teda názor, že prvostupňový a odvolací súd, odňali žalobcovi garantované právo na súdnu ochranu podľa ústavy a Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods.1, čl. 38 ods. 2) a Dohovoru o ochrane ľudských práv.

Navrhol napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1) prejednal vec podľa § 242 ods. 1 a § 243a ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 236 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom zákon dovolanie pripúšťa len vo výslovne uvedených prípadoch upravených v § 237 až § 239 O.s.p.

Z dôvodov uvedených v § 237 O.s.p. je možné dovolaním napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, a to bez ohľadu na povahu predmetu konania. Pre prípustnosť

dovolania podľa § 237 O.s.p. nie je rozhodujúce, či k vade konania došlo pred odvolacím súdom alebo pred súdom prvého stupňa. Ak však odvolací súd odstránil vadu konania, ku ktorej došlo pred súdom prvého stupňa, nie je možné k nej prihliadnuť.

Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nie je tiež daná iba tvrdením dovolateľa, ale len skutočnosťou, že k vade v zmysle § 237 skutočne došlo.

Žalobca podal dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu a dovolací súd zistil, že nebolo preukázané splnenie podmienok pre dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p. O takýto prípad by išlo vtedy, ak by súd oslobodenie nepriznal, hoci na to boli splnené podmienky. V danej veci chýba splnenie podmienok podľa § 138 ods. 1 O.s.p.

V zmysle ust. § 138 ods. 1 O.s.p. môže súd oslobodiť účastníka konania od povinnosti platiť súdny poplatok, a to podľa pomerov účastníka.

Samotná skutočnosť, že žiadateľ o oslobodenie nemá dostatok finančných prostriedkov, ešte neznamená, že jeho majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Pomery účastníka nie sú určované len finančnou hotovosťou, príjmami, ale jeho celkovou majetkovou situáciou. Po preskúmaní dôkazových materiálov v spise, mal dovolací súd za preukázané, že odvolací súd nepochybil, keď potvrdil prvostupňové uznesenie z dôvodu, že ako sám žalobca tvrdil, má nehnuteľný majetok vo veľkom rozsahu (l.č. 440), teda nespĺňa zákonom predpokladané podmienky podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na oslobodenie od poplatkovej povinnosti.

Dovolací súd má za to, že odvolací súd sa pri rozhodovaní riadil ustanovením § 138 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dovolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s ust. § 243b O.s.p., odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu žalovanému nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 13. mája 2009

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková